

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I NARKOMANII DLA GMINY LESZNO NA 2012 ROK

I. WPROWADZENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i narkomanii dla Gminy Leszno, zwany dalej „Programem” określa lokalną strategię w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Zamierzenia zawarte w gminnym programie na rok 2012 w większości stanowią kontynuację realizowanych zadań w poprzednich latach, w głównej mierze nastawionych na:

1. pomoc osobom oraz rodzinom uwikłanym w problem alkoholowy,
2. podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem,
3. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
4. podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zażywania narkotyków, przeciwdziałaniu i usuwaniu następstw ich nadużywania.

Podstawowym aktem prawnym regulującym sferę rozwiązywania problemów alkoholowych jest ustawa *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* z 26 października 1982r. określająca priorytety w podejmowanych działaniach realizowanych poprzez program, traktując je jako zadania własne gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (Art. 13. 1 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Art. 6. 1. ww. ustawy mówi, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy

administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zjawisko przemocy w sposób ścisły łączy się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Statystyki podają, że większość czynów kwalifikowanych przez Kodeks Postępowania Karnego jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkiem rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków uzależniających. Do zadań samorządu gminnego należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podstawą prawną działań gminnych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*. Szkody związane z używaniem i nadużywaniem narkotyków są o wiele większe niż szkody związane z nadużywaniem alkoholu. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość młodych osób sięgających po narkotyki. Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

II. DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONA NA TERENIE GMINY LESZNO

W listopadzie 2009r. zostały przeprowadzone badania monitoringowe służące diagnozie lokalnych problemów społecznych w Gminie Leszno. Badania obejmowały następujące zagadnienia:

- alkohol w życiu dorosłych,
- alkohol a młodzież,
- młodzież a narkotyki,
- młodzież a zachowania przemocowe.

Diagnoza została przeprowadzona w formie badania ankietowego wśród uczniów ZSP w Lesznie i ZSP w Zaborowie (trzy klasy szóste szkoły podstawowej i cztery klasy trzecie gimnazjum) Badania prowadzone były na reprezentatywnej grupie uczniów (łącznie 214

ankiet), średnia wieku respondentów 13 lat. Stosunek liczby ankietowanych dziewczynek do chłopców 46/54 (%). Diagnoza została przeprowadzona również wśród mieszkańców z terenu Gminy Leszno, którzy ukończyli 18 rok życia w formie sondy ulicznej przeprowadzonej na 100 losowo wybranych mieszkańcach. Badania prowadzone były na reprezentatywnej grupie mieszkańców Gminy Leszno (96 osób), średnia wieku respondentów 39 lat. Stosunek liczby ankietowanych kobiet do mężczyzn 79/21 (%). Głównym celem diagnozy było ukazanie skali zjawisk i problemów związanych z badanymi zagrożeniami w życiu dorosłych mieszkańców oraz obszarów szkód wynikających z takich zachowań jak i zobrazowanie problemu używek i zachowań agresywnych u młodzieży. Opracowany raport przedstawia wyniki badań diagnostycznych, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz skali zjawiska, jakim jest przemoc w środowisku lokalnym na terenie Gminy Leszno.

1. Monitor zagrożeń społecznych w środowisku młodzieżowym

Na terenie Gminy Leszno funkcjonują: 2 przedszkola, 3 szkoły podstawowe, 3 gimnazja, 1 szkoła ponadgimnazjalna i 1 szkoła przysposabiająca do pracy. Wszystkie szkoły realizują szkolne programy profilaktyczne, spójne z programami wychowawczymi, wykorzystując różnorodne formy oddziaływań dostosowane do potrzeb szkoły i uczniów. Problematyka związana z piciem alkoholu przez młodzież należy do tych zagadnień, które w profilaktyce uzależnień zajmują od wielu lat naczelną rolę. To przede wszystkim od programów profilaktycznych dotyczących alkoholu: m.in. mechanizmów uzależnienia, szkód zdrowotnych i skutków społecznych, jakie niesie ze sobą picie, czynników i postaw zabezpieczających, zależy uwarunkowanie postaw wśród młodych ludzi. Zagadnieniem, które ma bardzo duży wpływ na rozszerzanie się mody na picie i ułatwianie takich zachowań, jest dostępność alkoholu dla młodzieży, szczególnie młodzieży nieletniej. W ostatnim okresie coraz powszechniej prowadzone są oddziaływania na placówki prowadzące sprzedaż alkoholu. Zmierzają one do uczulenia sprzedawców oraz właścicieli klubów, kawiarni itp. na sprzedaż i konsumpcję alkoholu przez nieletnich. Niestety działania te nie są w pełni skuteczne. Często głównym celem handlowców jest przede wszystkim zysk finansowy, nie zaś współdziałanie w kierunku ograniczenia dostępności napojów alkoholowych nieletnim. W potocznej opinii, palenie papierosów przez młodzież jest dość powszechne. Młodzież paląca papierosy w miejscach publicznych, także obok szkół, spotyka się na co dzień. Obojętność i brak interwencji ze strony osób dorosłych sprzyja rozszerzaniu się zjawiska palenia papierosów przez młodzież. Narkotyki i problem narkomanii to m.in. skutek przemian w kraju w ostatnich latach. Na podstawie przekazów medialnych, materiałów publikowanych przez ośrodki i instytucje zajmujące się problemem narkomanii, wnosić można, iż nadal jesteśmy w okresie narastania problemu, szczególnie wśród młodzieży. Mimo, że od co najmniej kilku lat prowadzone są intensywne działania profilaktyczno-terapeutyczne. Do podejmowania skutecznych działań w tym zakresie niezbędne jest stałe uzupełnianie wiedzy i monitorowanie zjawiska, głównie wśród młodzieży, w szczególnie zagrożonych środowiskach. Niezbędna jest obiektywna wiedza o zasięgu problemu, czynnikach wzmagających oraz ograniczających jego rozwój. Celem badań było zdiagnozowanie zagrożeń młodzieży związanych z konsumpcją alkoholu, paleniem papierosów, narkotykami, przemocą, uchwycenie zachodzących procesów oraz prawidłowości, określenie środowisk i rejonów o szczególnie nasilonym występowaniu negatywnych zjawisk i zachowań uczniów oraz opracowanie wniosków do pracy edukacyjnej i profilaktyczno – wychowawczej.

Młodzi a alkohol

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość uczniów uważa, iż picie alkoholu nie pomaga w trudnej sytuacji (61%), przeciwnego zdania jest 6% natomiast 11% uznało, że

zależy to od sytuacji, bez zdania pozostało 22%. Większość uczniów widzi trudności w zakupie napojów alkoholowych, ale jak się poprosi odpowiednie osoby to można. 75% uczniów zadeklarowało kontakt z alkoholem. Wśród osób deklarujących kontakt z alkoholem, średnia wieku inicjacji wynosi 11 lat. Większość uczniów twierdzi, że pije alkohol okazjonalnie i mniej niż pół roku. Najczęściej młodzież spożywa piwo, w drugiej kolejności wskazuje na wódkę, dalej wino, nalewki, drinki, inne. Z pośród badanych uczniów 15% zadeklarowało, że przebywało pod wpływem alkoholu na terenie szkoły.

Młodzi a nikotyna

Kolejną istotną kwestią jest kontakt młodych ludzi z substancjami nikotynowymi. Większość uczniów wskazało, że zna do 5 osób, które palą. Większość uczniów uważa również, że palenie papierosów nie pomaga w trudnej sytuacji (62%), przeciwnego zdania jest 5% natomiast 11% uznało, że zależy to od sytuacji, bez zdania pozostało 21%. Uczniowie widzą duże trudności w zakupie papierosów. 68% uczniów zadeklarowało, że nie miało kontaktu z papierosami. Wśród osób deklarujących kontakt z papierosem, średnia wieku inicjacji wynosi 11 lat. Pierwszy kontakt z papierosem młodzież najczęściej miała na wakacjach, potem wskazywała węgry, dyskoteki, pub, szkołę. Większość uczniów odpowiadało, że pali okazjonalnie i mniej niż pół roku. Z pośród badanych uczniów 82% zadeklarowało, że paliło na terenie szkoły.

Młodzi a narkotyki

Kolejną nurtującą kwestią to kontakt młodych ludzi z substancjami psychoaktywnymi. Zapytano o liczbę osób w środowisku rówieśniczym, która ma kontakt z narkotykami. Z przeprowadzonych badań wynika, że większość uczniów nie zna osób, które się narkotyzują. 77% uczniów uważa, że narkotyki nie pomagają w trudnej sytuacji, przeciwnego zdania jest 2% natomiast 3% uznało, że zależy to od sytuacji, bez zdania pozostało 18%. Większość uczniów widzi też trudności w zakupie narkotyków. 5% uczniów zadeklarowało kontakt z narkotykami. Wyniki badań ankietowych mówią, że pierwszy kontakt z narkotykami uczniowie mają w szkole, następnie wskazują, że na wakacjach, dyskotekach. Wśród osób deklarujących kontakt z narkotykiem, średnia wieku inicjacji wynosi 13 lat. Ponownie zastanawiamy się, czy kontakt ucznia z narkotykiem był dobrowolny, czy może uległ namowom lub czuł presję otoczenia. Większość badanych wskazuje, że używa narkotyków mniej niż pół roku i okazjonalnie. Na pytanie, jakich narkotyków używasz najczęściej, badani wymieniają w pierwszej kolejności marihuanę, potem amfetaminę, ekstazy, LSD „dopalacze” i inne. Z pośród badanych uczniów 27% zadeklarowało, że przebywało pod wpływem substancji psychoaktywnych na terenie szkoły.

Młodzi a przemoc

Wśród badanych uczniów, średnio 11% obawia się kogoś ze swoich rówieśników. Również, co szósty uczeń był ofiarą przemocy. W grupie uczniów czujących zagrożenie ze strony rówieśników, średnio ankietowany obawia się trzech konkretnych osób. Kolejne pytanie dotyczyło zachowania się ucznia, który będzie świadkiem zachowania agresywnego/przemocy. Z przeprowadzonych badań wynika, że uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, dobrze oceniają swoje zachowanie w środowisku szkolnym i rówieśniczym, a będąc świadkiem lub ofiarą przemocy najchętniej zwrócą się z tym problemem do nauczyciela.

2. Postawy i poglądy dorosłych wobec picia alkoholu przez młodzież

Dorośli deklarują zaniepokojenie narastającym pićm alkoholu przez młodzież. Przyczyn tego zjawiska upatrują w przemianach wzorców kulturowych, w kryzysie instytucji wychowawczych, zwłaszcza szkoły, w ekspansji biznesu alkoholowego. Widok pijącej młodzieży mało kogo dziwi, mało kogo gorszy. Fakt, że młodzi ludzie coraz wcześniej, częściej i intensywniej sięgają po alkohol, znajduje potwierdzenie w wynikach ogólnopolskich

socjologicznych badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach). Według badań reakcje rodziców są typowe, świadczą one o bezradności dorosłych wobec picia młodzieży i jednocześnie o przyzwoleniu na spożywanie alkoholu. Połowa badanych dorosłych wyraża wprost akceptację dla niskoprocentowych trunków w domu – kryje się w tym nadzieja na utrzymanie kontroli nad zachowaniami dzieci i bezpodstawa wiara, że picie alkoholu jest mniej groźne, niż zażywanie narkotyków, których rodzice boją się najbardziej.

3. Dostępność napojów alkoholowych

Zakup alkoholu nie stanowi dla nieletniego żadnej trudności. Dorosli mają świadomość, że młodzież może bez problemów zaopatrywać się w alkohol. Większość (65% badanych) młodych ludzi zadeklarowało, że nie widzi problemu w dotarciu do papierosów, czy alkoholu. W przypadku narkotyków jest to odsetek ok. 5%. Poproszono dorosłych ankietowanych o zaznaczenie właściwej sobie sentencji: 78% uznało, że alkohol jest szczególnym towarem i dlatego dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany, natomiast 22% stwierdziło, że alkohol jest takim samym towarem, jak każdy inny i nie należy ograniczać handlu nim. Mieszkańcy zapytani o wiek, od jakiego powinno sprzedawać się alkohol odpowiedzieli:

- 1) Bez ograniczeń wiekowych - 0%;
- 2) Od 16 roku życia - 0%;
- 3) Od 18 roku życia - 37%;
- 4) Od 21 roku życia - 63%

Na pytanie o tendencje spożycia napojów alkoholowych na przestrzeni ostatnich 10 lat odpowiadano:

- Zdecydowanie spożycie wzrosło - 40 osób
- Nie widzę zmian - 44 osoby
- Zdecydowanie zmalało - 12 osób

Większość badanych (dorośli) uważa też, że zmniejszył się widok osób nietrzeźwych w miejscach publicznych (50%; dla 25% zwiększył się i 25% osób bez zdania). Bez zmian pozostał zaś obyczaj regulowania spraw poprzez alkohol. Odpowiedziało tak 58% badanych, 25% zauważyło wzrost tej tendencji, 17% zauważyło zaś spadek. Wśród badanych sprzedawców alkoholu na terenie Gminy Leszno 60% stwierdziło, że osoby nietrzeźwe nie stanowią ogólnie zagrożenia, bez zdania było 20%, natomiast w nietrzeźwych widziało zagrożenia 20% ankietowanych. Ponad 90% badanych zna przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, natomiast nikt nie przyznaje się osobiście do sprzedaży alkoholu nieletniemu. Zapytano również o zagadnienia związane ze sprzedażą wyrobów nikotynowych w Gminie Leszno. Odpowiedzi sprzedawców wyglądają podobnie jak w przypadku alkoholu:

- 1) Bez ograniczeń wiekowych - 0%;
- 2) Od 16 roku życia - 0%;
- 3) Od 18 roku życia - 44%;
- 4) Od 21 roku życia - 56%.

Większość sprzedawców uznała, że najniższy dopuszczalny próg wiekowy dla sprzedaży wyrobów tytoniowych to 21 lat. Ponad 95% ankietowanych odpowiedziało, że narkotyki nie pomagają w sytuacji kryzysowej. Kolejno 5% nie ma zdania na dany temat. Faktem jest, że 0% przypadło na odpowiedzi: Tak oraz zależy od sytuacji. Znacząca większość (79%) nie wie też, gdzie można kupić narkotyki. Co za tym idzie, dorośli mieszkańcy uważają (46%), że kupić narkotyki jest bardzo trudno, jednak jak się zna odpowiednie osoby to można. Na odpowiedź bardzo trudno przypadło 23%. Na uwagę zasługuje również odpowiedź 27% ankietowanych, że narkotyki można kupić raczej łatwo i nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości, natomiast 4% sądzi, że jest to łatwe i właściwie każdy może je kupić.

Z art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, iż liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5%

alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz usytuowanie punktów sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych powinno być dostosowane do potrzeb ograniczania dostępności alkoholu. Uchwała Rady Gminy Leszno NR XLIV/252/2005 z dnia 30 czerwca 2005r. ustaliła 45 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 8 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Punkty sprzedaży i podawania alkoholu na terenie gminy usytuowane są nie bliżej niż 50 m od szkół, innych placówek oświatowo – wychowawczych i opiekuńczych, obiektów kultu religijnego, zakładów opieki zdrowotnej, obiektów sportowych.

Dostępność napojów alkoholowych w gminie Leszno.

1. Liczba punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży / bez piwa/

2008	2009	2010	2011
33	30	34	29

2. Limit punktów sprzedaży przyjęty uchwałą Rady Gminy

2008	2009	2010	2011
53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53(w tym 8 w miejscu sprzedaży)

3. Nielimitowana sprzedaż piwa /ilość placówek handlowych/

2008	2009	2010	2011
33	30	45	28

4. Sprzedaż napojów zawierających od 4,5% do 18 % alkoholu /ilość punktów/

2008	2009	2010	2011
33	30	43	34

5. Napoje o zawartości powyżej 18% alkoholu / ilość punktów /

2008	2009	2010	2011
31	29	38	31

6. Ilość mieszkańców gminy Leszno przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych /z wyłączeniem piwa/.

rok	Liczba mieszkańców	Ilość punktów	ilość mieszkańców na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych
2008	8.848	33	268,1
2009	8945	30	298,2
2010	9065	34	266,6
2011	9138	29	315,1

7. Punkty prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży

2008	2009	2010	2011
7	8	12	10

Biorąc pod uwagę powyższe dane wskazać należy, że na 315 mieszkańców gminy Leszno przypada jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych /z wyłączeniem piwa/. Analiza porównawcza wykazuje, że zwiększyła się liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w stosunku do roku 2010.

4. Porządek publiczny i jego naruszanie a problemy alkoholowe i przemoc

L.p.		2007	2008	2009	2011
1.	ilość wykroczeń po spożyciu alkoholu – zakłócenie ładu i porządku publicznego	32	24	61	8
2.	wypadki drogowe i kolizje – sprawcy działający pod wpływem alkoholu	1	1	-	4
3.	nietrzeźwi kierujący pod wpływem alkoholu	111	65	55	38
4.	interwencje wobec osób nadużywających alkoholu, w tym domowe i w miejscach publicznych	196	133	-	98
5.	liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	5	17		13
6.	wdrożenie procedury Niebieskiej Karty	9	32		23
7.	spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom	231	143	114	46
8.	sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim	0	0	0	0
9.	pouczenie sprzedawców napojów alkoholowych	0	0	0	0
10.	pouczenie osób spożywających alkohol w miejscach publicznych	41	35	-	14
11.	zgony po spożyciu napojów alkoholowych	2	3	-	0
12.	popelnione przestępstwa pod wpływem alkoholu	102	65		38
13.	Liczba kobiet w ciąży po spożyciu alkoholu zatrzymanych, ewentualnie w trakcie interwencji policji, stwierdzenie upojenia alkoholowego	2	0	-	0
14.	Matki sprawujące/ nie sprawujące opieki nad nieletnimi pod wpływem upojenie alkoholowego	x	2	-	2
15.	Nieletni zagrożeni demoralizacją.	x	9	12	-
16.	Liczba kierowców zatrzymanych pod wpływem narkotyków.	x	7	-	0

5. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz rodzin z problemem alkoholowym

Istniejący na terenie Gminy Leszno Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną, która swoje usługi świadczy dla wszystkich mieszkańców gminy, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej.

OPS w Lesznie przyznał pomoc osobom z tytułu:

	2008	2009	2010	2011(za I półrocze)
Ubóstwo	-	-	70 rodzin, 208 osób	80 rodzin, 204 osób
Ochrony macierzyństwa –	12 osobom	17 rodzinom,	34 rodziny 182 osobom	24 rodziny 124 osób

		89 osób		
Niepełnosprawności –	58 osobom	46 rodzinom, 96 osób	55 rodzin, 137 osobom	58 rodzin, 131 osób
Długotrwałej lub ciężkiej choroby	39 osobom	35 rodzinom, 73 osoby	60 rodzin, 133 osobom	61 rodzin, 125 osób
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	46 osobom	31 rodzinom, 131 osobom	56 rodzin, 234 osobom	48 rodzin, 196 osoby
Alkoholizmu –	17 osobom	16 rodzin, 53 osoby	35 rodzin, 97 osób	35 rodzin, 95 osób
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1 osobie	1 rodzina, 1 osoba	6 rodzin, 20 osób	5 rodzin, 18 osób
Przemocy w rodzinie	2 osobom	3 rodziny, 12 osób	5 rodzin, 18 osób	17 rodzin, 69 osób
Dożywianie dzieci w szkołach	81 osobom	101 osobom	108 osobom	92 osobom
Dożywianie dorosłych	0	0	3 rodziny, 9 osób	

Dane zebrane w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lesznie wskazują, że głównymi powodami przyznawania pomocy społecznej w 2011 roku było: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność opiekuńczo-wychowawcza i długotrwała lub ciężka choroba. Pośród innych powodów znaczącymi są: alkoholizm, ochrona macierzyństwa i dożywianie dzieci w szkołach. Znamiennym faktem jest ogólny wzrost liczby przyznawanych świadczeń ze względu na główne zagrożenia w Gminie, czyli ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą. Wartym zauważenia jest fakt pojawienia się liczby świadczeń przyznanych z powodu choroby alkoholowej.

III. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ

1. Placówki leczenia odwykowego.

Na terenie gminy Leszno nie działa żadna placówka leczenia odwykowego. Osoby z gminy Leszno podejmujące leczenie korzystają ze świadczeń Poradni Przeciwalkoholowej w Warszawie oraz Szpitala Psychiatrycznego w Pruszkowie i Szpitala Neurologicznego w Warszawie (Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia). Placówki te działają w oparciu o umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Podstawowe formy pracy w/w zakładów leczniczych to terapia indywidualna i grupowa w oparciu o metody psychoterapeutyczne.

2. Profilaktyka

Na poziomie całej gminy Leszno realizowane są programy profilaktyczne wdrażane przez pracowników socjalnych, pracowników medycyny szkolnej, terapeutów profilaktyki uzależnień, terapeutów od spraw przemocy w rodzinie, socjoterapeutów. Działają oni w środowisku lokalnym organizując różnorodne formy pracy profilaktycznej i prewencyjnej z dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi. Zespoły Szkół Publicznych w Gminie Leszno

realizują Szkolne Programy Profilaktyczne. Komisja RPA organizuje na terenie naszych szkół warsztaty profilaktyczne.

3. Zasoby osobowe

Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu „Siedmiu kroków”	3
Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu przeciw agresji i przemocy „Spójrz inaczej”	31
Liczba osób, które ukończyły szkolenie „Przemocy w rodzinie i narkomanii – stop”	2
Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych	0
Liczba osób posiadających pełne kwalifikacje w zakresie profilaktyki społecznej i resocjalizacji	1
Liczba absolwentów studium profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	1
Liczba pedagogów szkolnych	4
Liczba psychologów	2
Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć „wychowania do życia w rodzinie”	7
Liczba osób, które ukończyły „Psychologiczną pomoc dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym”	3
Liczba sprzedawców, którzy ukończyli szkolenie	20
Zespół Interdyscyplinarny	24

4. Zasoby instytucjonalne

1. Punkty Informacyjno-Konsultacyjne działające na terenie gminy Leszno

a) dla osób uzależnionych, współuzależnionych i DDA,

b) dla ofiar przemocy w rodzinie

2. Świetlice opiekuńczo-wychowawcze - w Lesznie „Promyk” i w Zaborowie „Świetliki” - dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

3. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i innym patologiom społecznym.

4. Grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz dla uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.

5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

6. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Inne formy pomocy, wspomagające działania profilaktyczne realizowane o posiadane zasoby.

- Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Leśnych Skrzatów w Lesznie
- Publiczne Przedszkole w Zaborowie
- Zespół Szkół Publicznych w Lesznie
- Zespół Szkół Publicznych w Zaborowie
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Lesznie (w ramach którego działa: szkoła podstawowa terapeutyczna, gimnazjum terapeutyczne, szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy oraz internat)
- Świetlice gminne w Czarnowie, Łubcu, Lesznie i Zaborowie
- Zespół Sportowo-Rekreacyjny w Lesznie
- Biblioteka Gminna w Lesznie z filiami w Czarnowie, Zaborowie oraz punktem bibliotecznym w Łubcu
- Trzy kościoły parafialne
- Komisariat Policji w Lesznie, który swoim zasięgiem obejmuje całą gminę.
- Placówki zdrowia

- Medicor w Lesznie i w Zaborowie
- NZOZ MAXIMED w Lesznie
- Pięć Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym sekcje młodzieżowe
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Łubcu
- Klub sportowy „Partyzant Leszno”
- Klub sportowy „Zaborowianka”

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

1. Cele Programu

Program ma na celu:

a) zapobieganie uzależnieniu od alkoholu, zmniejszanie zagrożeń związanych z uzależnieniem od alkoholu, ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych ze spożyciem alkoholu,

b) przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wczesna profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień, przeciwdziałanie przemocy domowej,

c) zapobieganie uzależnieniu od substancji psychoaktywnych, ograniczenie ich negatywnych skutków.

Cele Programu będą realizowane poprzez:

- a) kontynuację działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i poszerzanie o inne rozbudowane, programy profilaktyczne. Istotne jest, aby zajęcia profilaktyczne obejmowały ćwiczenia odmawiania picia, nieulegania naciskowi grupy, bronięcia własnych postaw i przekonań. Realizacja programów profilaktycznych obejmować powinna coraz młodsze grupy wiekowe,
- b) ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałające przemocy, promujące zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów,
- c) wspieranie przedsięwzięć spędzania wolnego czasu i propagowania zdrowego trybu życia wolnego od nałogów u młodych i dorosłych mieszkańców gminy w celu ochrony przed marginalizacją społeczną i wykluczeniem społecznym,
- d) współpraca Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji w kierunku prawnego egzekwowania przestrzegania ustawowego zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

2. Zadania Programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

- a) działalność punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin do zadań którego należy:
 - motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
 - motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
 - grupy wsparcia - udzielanie wsparcia osobom po zakończeniu leczenia odwykowego,

- udzielanie pomocy doraźnej, interwencyjnej i terapeutycznej w zakresie uzależnienia od narkotyków, zagadnień prawnych związanych z w/w problematyką,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,

b) współpraca z placówkami leczenia odwykowego w zakresie leczenia i terapii osób uzależnionych od alkoholu oraz biegłymi sądowymi w zakresie **wydawania** opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,

c) wspieranie środowisk wzajemnej pomocy oraz działalności stowarzyszeń i lokalnych koalicji,

d) zapewnienie działalności telefonów: informacyjnego i zaufania dla osób z uzależnionych i ich rodzin.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- a) działalność punktu konsultacyjno – informacyjnego ds. przemocy w rodzinie, w tym:
 - rozpoznanie zjawiska przemocy domowej i udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
 - inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
 - konsultacje i pomoc prawna,
- b) konsultacje i porady psychologiczne dla członków rodzin alkoholowych,
- c) organizowanie i prowadzenie szkoleń w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku przemocy,
- d) działanie zespołu interdyscyplinarnego zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć rekreacyjno – sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych

- a) wspieranie kształcenia w dziedzinie profilaktyki, pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców, dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi dla pedagogów i nauczycieli pracujących w szkołach oraz świetlicach opiekuńczo-wychowawczych,
- b) organizowanie szkoleń i kampanii edukacyjnych w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy,
- c) organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży połączonego z warsztatami z zagadnień profilaktyki uzależnień
- d) wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez dofinansowanie sportowych zajęć pozalekcyjnych, w szczególności w placówkach oświatowych,
- e) działalności świetlic opiekuńczo- wychowawczych z elementami socjoterapii dla dzieci z rodzin niedostosowanych społecznie. Zadania świetlic opiekuńczo-wychowawczych:
 - stała systematyczna współpraca z rodziną dziecka,
 - rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej,
 - organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych,
 - indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą w grupie,

- prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i z grupą,
- współpraca z instytucjami: GKRPA, szkoła, OPS, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.,
- dożywanie dzieci,
- pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami, szkolnymi itp.),
- korzystanie z regularnych konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówek,
 - f) podejmowanie działań edukacyjnych, skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych,
 - g) współpraca z mediami (prasa, radio, TV) w zakresie przekazywania nowoczesnej i profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działań podejmowanych w gminie.
 - h) prowadzenie biblioteczki tematycznej, prenumerata czasopism specjalistycznych o tematyce profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. zlecenie realizacji określonych zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji zajmującej się statutowo m.in. wspomaganie rodzin nieprzystosowanych społecznie.
2. udostępnienie lokalu, zwolnienie z opłat eksploatacyjnych dla grup samopomocowych AA, AI – ANON.
3. współpraca z organizacjami pozarządowymi w propagowaniu zdrowego stylu życia.

5. Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie naruszeniu przepisów ustawy

- a) kontrolowanie punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przez przedsiębiorców zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w art. 15 ustawy,
- b) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13.1. i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. W przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz zakazu promocji lub reklamy napojów alkoholowych prowadzone jest postępowanie na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Zapis ustawowy (art. 4¹ ust. 1 pkt. 6 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) daje samorządowi kompetencje do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

IV. REALIZATORZY I ADRESACI PROGRAMU

1. Realizatorzy Programu:

- a) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie
- c) Komisariat Policji w Lesznie
- d) Świetlice opiekuńczo-wychowawcze
- e) Punkty konsultacyjne
- f) Zespół interdyscyplinarny.

2. Adresaci Programu

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Leszno, w szczególności należący do następujących grup:

- a) osoby uzależnione od alkoholu oraz nadmiernie pijące,
- b) rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym,
- c) osoby uzależnione od narkotyków,
- d) osoby doznające przemocy,
- e) dzieci i młodzież szkolna.

V. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ ZASADY WYNAGRADZANIA JEJ CZŁONKÓW

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Zarządzeniem Wójta Gminy Leszno Nr 9/2012 z dnia 19 stycznia 2012r.

2. Do zadań Komisji należy:

- a) realizacja zadań wynikających z niniejszego programu oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) opracowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomani,
- c) przygotowanie sprawozdania rocznego z realizacji gminnego programu,
- d) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Leszno, zgodnie z Uchwałą Nr XLIV/252/2005 Rady Gminy Leszno z dnia 30 czerwca 2005r. w sprawie ustalenia na terenie gminy Leszno liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży napojów alkoholowych.
Opinia wydawana jest w formie Postanowienia, które podpisują członkowie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych biorący udział w posiedzeniu
- e) prowadzenie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkohol, w tym prowadzenie rozmów motywacyjno – interwencyjnych w kwestii ograniczenia spożycia napojów alkoholowych lub poddaniu się leczeniu odwykowemu, kierowanie na badanie do lekarza biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wnioskowanie do sądu o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- f) współpraca z samorządem gminnym, instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- g) podejmowanie działań w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie, w tym udzielanie informacji o możliwości szukania pomocy i współpraca z instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy,
- h) przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na podstawie imiennego upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Leszno w składzie co najmniej 2 osoby,
- i) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13.1. i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. W przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz zakazu promocji lub reklamy napojów alkoholowych prowadzone jest postępowanie na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Zapis ustawowy (art. 4¹ ust. 1 pkt. 6 ustawy o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) daje samorządowi kompetencje do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,

j) prowadzenie indywidualnego poradnictwa dla osób i rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie w ramach pełnionego dyżuru.

3. Członkom Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej „Komisją” za udział w jej pracach przysługuje wynagrodzenie.

4. Wysokość wynagrodzenia dla członka Komisji ustala się jako iloczyn liczby posiedzeń, w których uczestniczył w ciągu miesiąca rozliczeniowego (na podstawie listy obecności) oraz kwoty wynagrodzenia za udział w posiedzeniu Komisji w wysokości 75,00 zł.

5. Członkom Komisji przysługują diety oraz zwrot kosztów przejazdów i noclegów z tytułu pełnienia obowiązków członka Komisji na zasadach obowiązujących pracowników z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju przy czym udział w szkoleniach i wyjazdach nie uważa się za wykonywanie zadań w rozumieniu pkt. 2.

VI. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU ORAZ SPOSÓB JEGO REALIZACJI

1. Finansowanie

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii dla Gminy Leszno na rok 2012 są dochody własne gminy, uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Niewykorzystane środki finansowe w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny

2. Monitorowanie

Monitoring poszczególnych zadań wynikających z realizacji harmonogramu będzie przeprowadzany na podstawie sprawozdań od instytucji, organizacji, osób odpowiedzialnych za ich realizację. Na podstawie sprawozdań Przewodniczący Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych(świetlice opiekuńczo- wychowawcze, punkt konsultacyjny dla uzależnionych i współuzależnionych) oraz Kierownik OPS (przemoc w rodzinie , Zespół Interdyscyplinarny) sporządzą sprawozdania , które przedłożą Wójtowi Gminy oraz Radzie Gminy Leszno w terminie do 30 marca 2012 roku.

3. Ramowy plan realizacji programu oraz mierniki monitoringu

Lp.	Zadania do realizacji	Zadania szczegółowe	Mierniki
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej	A/ Monitorowanie liczby osób i jakości usług terapeutycznych	Liczba osób uzależnionych w terapii
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy społecznej, psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozaszkolnych programach opiekuńczo -wychowawczych i socjoterapeutycznych	A/ Finansowanie wybranych programów Interwencyjno-pomocowych, profilaktyczno-terapeutycznych B/ Finansowanie świetlic opiekuńczo- wychowawczych „Promyk” w Lesznie i „Świetliki” w Zaborowie	Liczba osób w projektach OPS Liczba dzieci w świetlicach opiekuńczo- wychowawczych

3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych,	A/ Wspieranie realizacji programów profilaktycznych w szkołach. B/ Informowanie o dostępności usług terapeutycznych oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości substancji uzależniających i uzależnieniach C/ Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, D/ Diagnozowanie problemów i badanie efektywności lokalnych działań profilaktycznych	Liczba uczniów w programach profilaktycznych Liczba uczniów korzystających z zajęć sportowych
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii	A/ Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym (dla wszystkich) także podczas kolonii. B/ Wspierania klubów abstynenta. C/ Przeciwdziałanie narkomanii poprzez realizację projektów profilaktycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży	Liczba osób w projektach organizacji pozarządowych Liczba dzieci biorących udział w koloniach organizowanych przy współudziale iCARITS.
5.	Ograniczanie dostępu do alkoholu	A/ Ustalanie limitów punktów sprzedaży alkoholu. B/ Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	Liczba kontroli punktów sprzedaży